

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Tihanyi László ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Havasi Karolin ügyvéd által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2008. szeptember 12. napján meghozott, 20.P.26.055/2004/45. számú ítélete ellen, az alperes részéről 48. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését megváltoztatja és a keresetet teljes terjedelmében elutasítja, és az alperest az elsőfokú perköltség fizetése és kereseti illeték térítése alól mentesíti.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 1.000.000 (egymillió) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2002. június 17-én kelt adásvételi szerződéssel megvette az ...-i ... helyrajzi számú 1 ha 990 m² területű tanyásingatlant. A tanyaépületre az alperessel kötött biztosítást. Az ajánlattétel 2002. június 26-án történt. A biztosítási ajánlat megtételére szolgáló űrlapot a felperes érdi lakásán töltötte ki az alperes üzletkötője, **Gy.-né H. M. K.** Ez alkalommal jelen volt az alperes egy másik üzletkötője **B. T. P.-né** is. A biztosítási ajánlatok megtételére rendszeresített űrlap biztosított épület építőanyagára vonatkozó rovatában azt tüntették fel, hogy a perbeli tanya építőanyaga kő és tégl. A biztosítási összeget az épület vonatkozásában 7.205.000 forintban, a benne levő ingók vonatkozásában 3.630.000 forintban jelölték meg.

A felperes 2002. július 18-án újabb biztosítási ajánlatot tett az ingatlanon lévő melléképületre. Az ajánlattételre az előző ajánlattétellel azonos körülmények között került sor. Az űrlapon ismét feltüntették a tanyaépületet is. A melléképület 900.000 forintos biztosítási összeggel szerepelt az ajánlatban. A tanyaépület építőanyagára vonatkozó rovatban ismét feltüntették, hogy a tanyaépület építőanyaga kő és tégl. A felperes által a keresetleveléhez fénymásolatban csatolt ajánlaton az egyéb építőanyag is be volt jelölve.

A nádfödeles épületek 2002. november 7-én leégtek. A hőhatás következtében a tanyaépület vályog és vert falai szétestek, az épület teljes egészében megsemmisült.

A felperes kártérítési igényeinek teljesítését az alperes megtagadta azzal az indokolással, hogy az épület építőanyagára nézve a felperes téves tájékoztatást adott; a szabályzata általános feltételeinek VI/1.8. pontja értelmében ilyen esetben a helytállási kötelezettsége nem áll fenn. Ha a felperes tájékoztatja arról, hogy az épület falazata vályog és vert fal, a biztosítási szerződést meg sem köti.

A felperes keresetében 7.981.000 forint és ennek 2002. november 7-től járó 11%-os kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

A követeléséből 7.250.000 forintot a tanyaépület újraelőállítási költsége, 776.000 forintot az ingóságok értéke tett ki.

Arra hivatkozott, hogy az építőanyag rovatban az egyéb építőanyag is be volt jelölve, az egyéb építőanyag pedig a vályogot és a döngölt földet is jelentette. Az adatközlési kötelezettségét tehát nem sértette meg.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy mindkét biztosítási ajánlaton az épület falazataként téglát és követ jelölt meg a felperes. Az épületek falazata azonban vályog és vert fal volt. A felperes a tájékoztatási kötelezettségét megsértette, ezért a Ptk. 540. § (3) bekezdése értelmében nincs helytállási kötelezettsége.

Kifogásként hivatkozott arra, hogy a felperes őt megtévesztette, a biztosítási szerződés ezért érvénytelen. Ha a megtévesztés nem lenne megállapítható, érvénytelen a szerződés közös téves feltevés címén is.

Az elsőfokú bíróság az alperest 5.833.470 forint és annak 2002. november 8-tól járó kamatai megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A döntés indokolása szerint az alperes biztosítási ajánlat megtételénél jelen levő megbízottai az ajánlattétel körülményeire nem emlékezhetek, mert nagy számú szerződés megkötésében vettek részt. A felperes házastársának emlékezetét azonban ilyen körülmények nem zavarták, így az az életszerű, hogy a felperes előadása és házastársának tanúvallomása felel meg a valóságnak.

A biztosítási ajánlat alperesnél lévő eredeti példányán ugyan az egyéb falazó anyag nincs bejelölve, a felperesnél maradt ügyfélpéldányon azonban igen. A biztosítási ajánlat megtételére szolgáló űrlapot kitöltő alperesi üzletkötő tanúkénti kihallgatásakor beismerte, hogy az ügyfélpéldányon lévő javítások tőle származnak.

Az épület eladójának tanúkenti kihallgatására irányuló alperesi bizonyítási indítvány teljesítésének nem volt célja, mert az eladó nem volt jelen az ajánlattételnél, ezért annak körülményeire nem tudott volna vallomást tenni.

Mindezeket a körülményeket a Pp. 206. § (1) bekezdése rendelkezései szem előtt tartásával mérlegelve, arra a következtetésre lehetett jutni, hogy a felperes tájékoztatta az alperest a falazat építőanyagáról.

Mivel a felperes nem sértette meg a Ptk. 540. § (1) bekezdése alapján fennálló tájékoztatási kötelezettségét, a Ptk. 536. § (1) bekezdése alapján az alperes a felperes kárait köteles megtéríteni.

Fennállna a Ptk. 540. § (3) bekezdése értelmében az alperes helytállási kötelezettsége egyébként akkor is, ha nem ad a falazóanyagról tájékoztatást, ugyanis a biztosítási esemény bekövetkeztében a falazat anyagában nem volt szerepe.

A biztosítási szerződés szerint az alperes az épület újraelőállítási költségeit köteles megtéríteni. Ez az építőmérnök szakértői vélemény szerint 5.230.000 forint. Az ingóságok értéke a felek között nem vitásan 603.470 forint volt.

Az alperes fellebbezésében az első fokú ítélet részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte.

Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűtlenül értékelte. Az ő üzletkötő megbízottainak vallomását nem vette figyelembe, pedig a szerződést követő 4 hónappal a biztosítási esemény bekövetkezése után, a belső vizsgálat során meghallgatta őket, így az üzletkötői az ajánlattétel körülményeire emlékezhetek. **B. T. P.-né** üzletkötő azt vallotta, hogy a felperes férje az ajánlat átvételekor jelen sem volt. Mivel a felperes csak **Gy.-né H. M. K.** kihallgatását követően hivatkozott arra, hogy a férje is jelen volt, indokolt lett volna **Gy.-né H. M. K.** ismételt kihallgatása. Az elsőfokú bíróság azonban az erre vonatkozó bizonyítási indítványát ennek ellenére elutasította.

Szükséges lett volna **Sz. J.**, a tanya korábbi tulajdonosának kihallgatása is, ő ugyanis nyilatkozhatott volna arra nézve: tájékoztatta-e a felperest a tanyaépület falazatának építőanyagáról.

Kifogásolta, hogy az eredeti okirattal szemben, az indigóval készült másolat fénymásolatának tulajdonított az elsőfokú bíróság nagyobb bizonyító erőt. A felperes terhére kellett volna értékelni azt is, hogy az indigóval készült ügyfélpéldányát a felperes nem tudta felmutatni.

Kifejtette azt a jogi álláspontját, hogy a kár bekövetkeztében az épület falazatának is szerepe volt, így a Ptk. 540. § (3) bekezdése nem alkalmazható; a tájékoztatási kötelezettség megsértésének ezért szerepe volt a biztosítási esemény bekövetkeztében. A tűz az által válik biztosítási eseménnyé, hogy kárt okoz. Tehát a kár is a biztosítási eseményhez tartozik.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az első fokú ítélet helybenhagyására irányul, az első fokú ítélet szerinte helyes indokaira utalt.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés alapos.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást nem tartotta helyesnek és az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával sem értett egyet. Az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok téves mérlegelésével állapította meg.

A perbeli biztosított épületek falazó anyagának a biztosítás elvállalása szempontjából lényeges szerepe volt. A biztosítási ajánlat megtételére rendszeresített űrlap erre nézve kérdést is ezért tartalmazott.

A Ptk. 540. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy „a biztosított a szerződéskötéskor köteles a bizonyítás elvállalása szempontjából lényeges minden olyan körülményt a biztosítóval közölni, amelyet ismer vagy amelyet ismernie kellett. A biztosító írásban közölt kérdéseire adott valóságnak megfelelő válaszokkal a fél a közlési kötelezettségének eleget tesz. A kérdések megválaszolatlanul hagyása egymagában nem jelenti a közlési kötelezettség megsértését.”

A tájékoztatási kötelezettség teljesítésével kapcsolatos elsődleges bizonyítéka a biztosított ajánlatát tartalmazó okirat, mely okirat kiállítása a biztosító által az ajánlatok megtételére rendszeresített űrlap megfelelő kitöltésével és a biztosított általi aláírásával történik meg. Ha a biztosító az ajánlatot elfogadja, a biztosítási szerződés az ajánlatnak és a biztosító általános szerződési feltételeit magában foglaló szabályzatnak megfelelő tartalommal jön létre. A biztosító szerződéskötési elhatározását befolyásolja, hogy a lehetőségekhez képest ismerje: milyen kockázattal kell számolnia; az ajánlatok megtételére szolgáló űrlapon ezért tünteti fel azokat a körülményeket, amelyeket a veszélyviselése szempontjából lényegesnek tart.

A perbeli esetben az ajánlat tételére szolgáló űrlap a biztosítandó épület építőanyagára vonatkozóan is tartalmazott kérdést. Ebből következően az alperes az építőanyagot a biztosítás elvállalása szempontjából lényegesnek tartotta. Mivel a biztosító alperes írásban kért választ az általa lényegesnek tartott körülményekre, a felperes közlési kötelezettségének az írásbeli kérdésekre adott valóságnak megfelelő válaszokkal tehetett eleget.

Az ítéltábla álláspontja szerint a felperes a közlési kötelezettségét nem teljesítette. A felperes első biztosítási ajánlatának megtételekor a főépület falazó anyagát kizárólag téglában és kőben jelölte meg. A második, a melléképület biztosítására szóló ajánlat - melyben a főépületre vonatkozó adatok is ismét szerepeltek - alpereshez eljuttatott eredeti példányán a főépület falazó anyagaként kizárólag kő és téglaván megjelölve. Az eredeti okirat kiállításával egyidejűleg indigóval készült másodpéldányt a felperes felmutatni nem tudta. Az állítása szerint az erről a másodpéldányról készült fénymásolaton a főépület falazatának építőanyagaként a kő és téglaván mellett az egyéb építőanyag rovat is be volt jelölve, ami vert falra és vályogból készült falra is vonatkozhatott. Az ajánlattételi űrlapot kitöltő üzletkötő a javításait szignálta. A felperes által csatolt fénymásolaton is a javítások melletti szignók láthatóak. A kérdéses bejegyzés mellett azonban nincs ott az üzletkötő kézjegye.

Mindezeket a körülményeket mérlegelve, az ítéltábla úgy látta, hogy az ajánlatot a felperes az alperes birtokában lévő okiratnak megfelelő tartalommal tette meg, azt közölte tehát, hogy a főépület falazó anyaga kő és téglaván.

Az eredeti okirat valóságtartamának megdöntésére nem volt alkalmas az attól eltérő tartalmú fénymásolat már csak azért sem, mert a felperes arra nézve nem tudott

magyarázatot adni, hogy a birtokában lévő másodpéldányról miért volt szükség fénymásolatot készíteni és mi volt az oka annak, hogy az okirat másodpéldánya elkallódott, az eredeti okirattól eltérő fénymásolat azonban fellelhető volt.

A felperes házastársának tanúvallomása, szemben az alperesi üzletkötőnek az ő vallomásával ellentétes vallomásával, a felperes biztosítási ajánlatát tartalmazó eredeti okirat valóságtartalmának megdöntésére nem volt alkalmas. A biztosítás elvállalása szempontjából lényeges körülményre, adott esetben a falazó anyag mibenlétére vonatkozó határozott tudomást a Ptk. 540. § (1) bekezdése meg sem kívánja, elegendő a lényeges körülményről való tudomás meglétének megállapításához már az is, ha azt az ajánlattevőnek a körülmények szerint ismernie kellett. Az az életszerű, hogy az ingatlan vevője a megvenni szándékozott ingatlan tulajdonságairól tájékozódik, így a felperesnek ismernie kellett, hogy az épület falazata nem téglá.

Mindezt azt kellett megállapítani, hogy a felperes a közlési kötelezettségét az alperes által a kockázatviselés szempontjából lényeges körülmény tekintetében megsértette.

A Ptk. 540. § (3) bekezdése kimondja, hogy „a közlésre, illetőleg a változás bejelentésére irányuló kötelezettség megsértése esetében a biztosító kötelezettsége nem áll be, kivéve, ha bizonyítják, hogy az elhallgatott vagy be nem jelentett körülményt a biztosító ismerte vagy az nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkeztében.”

Az alperes a felperes ajánlatának elfogadása előtt az ingatlant nem szemlélte meg, hanem kizárólag a felperes tájékoztatására hagyatkozott. Annak, hogy az épületnek nem csak a tetőszerkezete égett le, hanem teljes egészében megsemmisült, oka volt, hogy a falazó anyaga nem téglá, hanem vert fal és vályog volt. Biztosítási eseménynek nem csak a kárt kiváltó oka, hanem az és a kár együttesen minősül. A felperes által adott téves tájékoztatás tehát összefüggésben állt a biztosítási eseménnyel, ezért az alperes a Ptk. 540. § (1) bekezdése alapján való mentesülését a helytállási kötelezettség alól nem zárta ki az a körülmény, hogy a tévesen közölt adat a biztosítási esemény bekövetkezése szempontjából nem bírt jelentőséggel.

Az ítéltábla a kifejtettekre tekintettel az első fokú ítélet fellebbezett részét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet teljes egészében elutasította.

Az alperes fellebbezése eredményre vezetett, ezért a Pp. 339. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes köteles az alperes perköltségeit megfizetni.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt kereseti illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke, Dr. Szücs József s. k. előadó bíró, Dr.
Németh László s. k. bíró